

Република Македонија
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ
Republika e Maqedonisë
AVOKATI I POPULLIT
Republic of Macedonia
OMBUDSMAN

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА ЗА 2017 ГОДИНА

Скопје Март 2017

Согласно Уставот на Република Македонија и Законот за народниот правобранител (Службен весник на РМ бр. 60/2003, Службен весник на РМ 114/2009, Службен весник на РМ 181/16 и Службен весник на РМ 189/16), Народниот правобранител е орган на Република Македонија кој ги штити уставните и законските права на граѓаните и на сите други лица кога им се повредени со акти, дејствија и пропуштања на дејствија од органите на државната управа и од други органи и организации што имаат јавни овластувања и кој презема дејства и мерки за заштита на начелата на недискриминација и соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во органите на државната власт, органите на единиците на локалната самоуправа и јавните установи и служби.

Согласно членот 8 од Деловникот на народниот правобранител Народниот правобранител донесува Програма за работа и се грижи за нејзиното спроведување. Со Програмата за работа се планираат и операционализираат задачите, работите и другите активности поврзани со општите согледувања на состојбите со човековите слободи и права во Република Македонија, нивната промоција и заштита, што произлегува од уставните и законските овластувања, како и од општите акти донесени врз основа на закон.

Во Програмата за работа за 2017 година задачите и активностите што Народниот правобранител ќе ги презема и врши во тековната година се систематизирани по дејности:

1. Предметно работење
2. Следење на легислативата од аспект на човековите права и изготвување информации и извештаи
3. Советувања и стручни семинари
4. Односи со јавност
5. Меѓународна соработка

1. Предметно работење

Заради отстранување на констатираните повреди и заштита на човековите права Народниот правобранител ќе ги презема следните активности:

- Постапување по претставки, прием на граѓани и непосредни увиди во работата на органите спрема кои Народниот правобранител надлежно постапува.
- Посети на судовите, органите на државната управа и на други органи и организации на централно ниво.
- Посети на единиците на локалната самоуправа во врска со остварувањето на правата на граѓаните и постапувањето по нивните барања во процесот на децентрализација.
- Соработка со органите на државната управа и со другите органи и организации што имаат јавни овластувања.

Носител: Народен правобранител

Извршители: замениците на народниот правобранител и Стручната служба

Временска рамка: во текот на годината

Казнено-поправни и воспитно - поправни установи, недискриминација, соодветна и правична застапеност и полова еднаквост, работни односи и други права

- Следење на остварувањето на начелото на недискриминација и соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците

Остварувањето на начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците претставува обврска за надлежните институции кон кои Народниот правобранител надлежно постапува. Во тој контекст, Народниот правобранител ќе ја следи примената на овој уставен постулат и ќе подготви извештај за доследноста во неговото спроведување од органите на државната власт, органите на управата, органите на единиците на локална самоуправа и другите органи и организации, служби и установи.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за недискриминација и соодветна и правична застапеност

Временска рамка октомври-декември

Социјална сигурност и заштита, пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и заштита, правата на децата, образование.

- Согледување на состојбата со правата на децата без родители и родителска грижа (дали институционалната грижа е соодветна и доволна)

Целта на истражувањето е согледување на состојбите со условите за сместување и престој, како и остварувањето на правата на децата во Домот за деца без родители „11 Октомври“ -Скопје, „Домот за доенчиња“ Битола и „СОС Детското село“.

Оваа активност ќе биде спроведена преку непосредни посети и увиди во горенаведените установи, ќе се изврши разговор со вработените, при што ќе се приберат податоци од квалитативен и квантитативен карактер, по што ќе се подготви Информација за фактичката состојба со правата на децата.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за заштита на правата на децата

Временска рамка: април – јуни

- Истражување за семејното насилство- состојба и услови за заштита на жртвите од семејно насилство, со посебен акцент на жените и децата

Со ова истражување ќе се утврди состојбата со семејното насилство и ефикасноста на имплементацијата на Закон за превенција, спречување и заштита од семејно насилство од 2015 година.

Истражувањето ќе се спроведе преку анкетен прашалник до сите надлежни ЈУ Меѓуопштински центри за социјална работа, до Секторот за внатрешни работи при МВР, МТСП, а прашалник ќе се достави и до Судовите надлежни за изрекување мерка за заштита од семејно насилство, при што ќе се бараат податоци за периодот 2015-2016 година. По ова истражување ќе се изготви Посебен извештај.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за заштита на правата на децата

Временска рамка – септември- декември

- Истражување за остварувањето на правото на децата да одржуваат лични контакти и односи со родителот со кого не живеат – правни и практични проблеми

Проблемот со неможност непречено да се остварува правото на видување дете-родиел со кого не живее е најзастапен преку претставки доставени до Народниот правобранител. Заради согледување на состојбата со начинот на кој се остварува правото на лични контакти дете-родител, пречките за остварување на правото и во која насока се размилсувањата на стручните тимови во Центрите за социјална работа во однос на (не) можноста за спроведување на решенијата за видување, ќе се спроведе истражување.

За таа цел преку Прашалник до сите центри, и интервју со раководители на Одделенијата за брак и семејство во неколку центри за социјална работа ќе се утврди бројот на семејства кои имаат децата и се соочуваат со проблеми во остварување на правото на видување, најчестите причини за неможноста за остварување на ова право, мерките кои ги преземаат центрите и нивната ефикасност во насока на подобрување на состојбите, и евентуалните пречки со кои се соочуваат стручните тимови во донесувањето и спроведувањето на донесените акти, вклучително и нивни предлози за подобрување на реализирањето на ова право.

Воедно ќе се анализира правната регулатива која го уредува ова прашање, а се планира истото да се промовира т.е. искористи на настан доколку добиеме поддршка од ТАИЕХ.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за заштита на правата на децата

Временска рамка : март-јули

- Истражување за состојбата со Деца корисници на дрога и други психотропни супстанции

Истражувањето ќе се спроведе во соработка со НВО „ХОПС“, преку барање податоци од надлежни органи, здравствени установи и НВО кои работат со оваа популација, по што ќе се подготви посебен извештај, кој покрај квантитативни податоци ќе содржи квалитативни податоци, студија на случај и фокус групи со родители на деца корисници на дрога и психотропни супстанции.

По оваа активност ќе се подготви Посебен извештај за фактичката состојба со правата на децата, со посебен акцент за здравствената заштита и соодветниот третман на овие деца, кој ќе се промовира на тркалезни маси кои планира да ги организира ХОПС, а кои ќе бидат составен дел на Меморандумот за соработка со НП.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за заштита на правата на децата

Временска рамка –јуни- декември

- Истражување за инклузија на деца со посебни потреби во средно образование

Истражувањето ќе се спроведе во соработка со УНИЦЕФ и НВО „Отворете ги прозорците“, преку изготвување и доставување Прашалник до сите средни училишта, анализа на правна регулатива за образование, меѓународни документи, а ќе се спроведат фокус групи со деца со посебни потреби, стручни служби (професори), како и родители на овие деца.

По прибирање на потребните податоци и спроведување на фокус групите ќе се подготви Посебен извештај, кој планираме да го промовираме по повод Меѓународниот ден на лица со попреченост.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за заштита на правата на децата

Временска рамка: септември- ноември

- Правото на социјална парична помош- состојба и предизвици со кои се соочуваат корисниците на ова право

Истражувањето ќе се спроведе преку Прашалник до 30 Центри за социјална работа преку барање квантитативни податоци за корисниците на ова право, со посебен акцент на лицата кои во текот на 2015 и 2016 година го изгубиле ова право и причините за престанок на правото.

Воедно, преку анализа на Законот за социјална заштита ќе се укаже на ограничувањата на пристапот до правата и ќе се предложат соодветни правни решенија. И по ова истражување ќе следи Посебен извештај.

Носител: Народен правобранител

Извршители: заменик на народниот правобранител и Одделението за заштита на правата на децата

Временска рамка: јули-декември

- Промоција и дистрибуција на флаер изготвен од Одделот за права на деца и лица со попреченост „Деца на интернет“- информирај се и заштити се, која е изготвена на македонски, албански, турски, ромски, влашки, српски и босански јазик.

Оваа вонпредметна активност планираме да ја спроведеме во текот на месец октомври и ноември Недела на детето, на начин што ќе избереме неколку основни училишта со мешан етнички состав, при што ќе ја промовираме и институцијата, ќе ги информираме за правата на детето со посебен акцент на користењето интернет и како може да се заштитат.

Активноста покрај во Скопје, во соработка со замениците од Подрачните канцеларии ќе ја спроведеме и во основни училишта на подрачјата кои тие ги покриваат.

Носител: Народен правобранител

Извршители: Народниот правобранител

Временска рамка: октомври-ноември

Граѓански состојби и други внатрешни работи, имотно-правни односи, станбени односи, финансии

-Посебен извештај за остварување на правата на граѓаните во постапката за приватизација на градежното земјиште во државна сопственост

Целта на оваа активност е согледување на состојбите со приватизацијата на градежното земјиште, како и утврдување на проблемите со кои се соочуваат граѓаните во оваа постапка. Од спроведеното истражување Народниот правобранител ќе изготви посебен извештај со констатираните состојби и ќе даде конкретни препораки.

Носител: народниот правобранител

Извршители: заменик народен правобранител и советници кои работата на имотно-правната област

Временска рамка: септември- октомври

2. Следење на легислативата од аспект на човековите права и подготвување информации и извештаи

- Проучување на правната регулатива во делот на правата на родителите и нивните деца и обратно, како и проучување на правната регулатива во делот на наследувањето, а со цел иницирање и донесување на закони.

- Иницијативи за изменување и дополнување закони, прописи и акти

Доколку Народниот правобранител во текот на работењето по преставките и при согледувањето на состојбите во поширока смисла утврди повреда на уставните и законските права на граѓаните до кои дошло поради неусогласеност на пропис или акт со закон или Устав, ќе покрене иницијатива за измена и дополнување на законите, односно ќе упати предлог до Уставниот суд на Република Македонија за поведување постапка за оценување на уставноста и законитоста.

Носител: Народен правобранител.

Извршители: замениците на народниот правобранител и Стручната служба

Временска рамка во текот на годината

- Давање мислења, забелешки и сугестии на законски проекти

При изготвувањето и дополнувањето на законската регулатива за која се задолжени министерствата, Владата и Собранието на Република Македонија, доколку Народниот правобранител оцени за потребно, ќе даде придонес и со свои мислења, забелешки и препораки ќе учествува во изготвувањето на законските проекти.

Носител: Народен правобранител.

Извршители: замениците на народниот правобранител и Стручната служба

Временска рамка: во текот на годината

- Учество во работни групи и интервенирање за донесување подзаконски акти предвидени со закон

За унапредување и остварување на заштитата на човековите слободи и права, Народниот правобранител во текот на годината ќе учествува во работните групи за подготовка на законски проекти.

Носител: Народен правобранител.

Извршители: замениците на народниот правобранител и Стручната служба

Временска рамка во текот на годината

- Изготвување и доставување информации и посебни извештаи

За остварување на уставните и законските права на граѓаните и подобрување на состојбите во јавната администрација на државно и локално ниво, за попречувањето на работата на институцијата и за степенот на спроведување на приципот на правична и соодветна застапеност на припадниците на заедниците во државните органи во органите на единиците на локалната самоуправа и во јавните установи и служби Народниот правобранител ќе изготвува информации и посебни извештаи што ќе ги доставува до функционерите кои раководат со органите на државната управа, до Владата и до Собранието на Република Македонија.

Носител: Народен правобранител.

Извршители: замениците на народниот правобранител и Стручната служба

Временска рамка во текот на годината

3. Советувања и стручни семинари

Народниот правобранител во текот на годината ќе присуствува на состаноци, советувања, семинари и други активности во соработка со другите органи и организации, асоцијации и здруженија во Републиката и странство со цел унапредување на работата и соработката, размена на искуства, ефикасно постапување, унифицирање на работите и заедничко разрешување на проблемите во интерес за поефикасна, стручна и квалитетна заштита на правата на граѓаните.

Носител: Народен правобранител.

Извршители: замениците на народниот правобранител и Стручната служба

Временска рамка во текот на годината

4. Односи со јавност

Во функција на транспарентно дејствување на институцијата, Народниот правобранител редовно ќе одржува средби со претставници на средствата за јавно информирање во контекст на навремено запознавање на граѓаните за степенот на остварувањето и заштитата на човековите права по конкретни предмети и воопшто, како и за попречувањето на работата на институцијата.. Во таа насока е постојаното ажурирање на веб-страницата на Народниот правобранител, преку која граѓаните се информираат за активностите на институцијата.

Носител: Народен правобранител.

Извршител: Оддел за меѓународна соработка и односи со јавност

Временска рамка во текот на годината

5. Меѓународна соработка

Во рамките на меѓународната соработка Народниот правобранител и во 2017 година активно ќе партиципира во работата на Интернационалниот омбудсман институт (ИОИ), Европската мрежа на Национални институции за човекови права (ЕННРИ), Асоцијацијата на омбудсмани и медијатори од Франкофонијата (АОМФ), Асоцијација на омбудсмани од медитеранот (АОМ), Мрежа на детски Омбудсмани од Југоисточна Европа (КРОНСЕЕ) и Европскиот омбудсман институт (ЕОИ) како и со други меѓународни организации и омбудсман институции во регионот и пошироко.

Носител: Народен правобранител

Извршител: Оддел за меѓународна соработка и односи со јавност

Временска рамка во текот на годината

НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ
Иџет Мемети